

Se, nu stiger solen

Jakob Knudsen levede fra 1858-1917. I 1891 skriver han salmen "Se nu stiger solen af havets skød." Denne salme beskriver meget livsbekræftende en glæde og jubel over naturens storhed, men handler også om livets afslutning - nemlig bevidstheden om, at når dette liv er slut, venter dødens nærhed og mørke.

Jakob Knudsen befinder sig ved Randers fjord og Kattegat længere ude. Her får han en stor naturoplevelse, da han ser sollyset ramme verdens kyst. Jakob Knudsen beskriver det sådan, at når solens første stråler breder sig ud over havets bølger, er det som om havet er i brand og gløder. Bølgernes bevægelser får sollyset til at ligne flammer. Da Jakob Knudsen ser det får han lyst til at takke Gud for den nye dag. Og i samme øjeblik kommer han i tanke om at der også findes "synd og død". Salmen handler om forholdet mellem glæden over livet og frygten for døden.

Salmen: Se, nu stiger solen

1

Se, nu stiger solen af havets skød,
luft og bølge blusser i brand, i glød;
hvilken salig jubel, skønt alt er tyst,
medens lyset lander på verdens kyst!

2

Jeg vil ånde luften i fulde drag*,
syngte Gud en sang for den lyse dag,
takke ham, at morg'nen mig end* er sød,
at mig dagen fryder, trods synd og død.

*Drag: åndedrag

*End: endnu

3

Takke ham, som gav mig, når sol står op,
selv at føle morgen i sjæl og krop,
at al mørkhed svinder og sjælevé*,
blot jeg trygt vil sige: din vilje ske!*

* Sjælevé: smerte i sjælen

* Din vilje ske: er fra Fadervor

4

O, at jeg tør favne dig, skære* dag,
kalde dig med navne, min sjæls behag,
alle gode navne, som bedst jeg ved:
Moder, søster, elskte: min kærlighed!

* Skære: klare

5

Lysvæld bag ved lysvæld i himlen ind,

did*, hvorfra den kommer nu, morg'nens vind,

ret* som om det ånded af lyset ud -

o du milde Fader, min skaber, Gud!

*Did: der

*Ret: akkurat, præcis

6

Lad mig nu kun drage ad natmørkt hav,*

lad mig ikkun* stævne* imod min grav:

Livets Gud mig skærmer, jeg er hans barn,

ud hans hånd mig river af dødens garn.

*Ifølge vikinger var rejsen til dødsriget en sejlads

*Ikkun: kun. *Stævne: vende stævnen=rejse frem

7

Se, da* stiger solen af hav på ny,

alle dødens skygger for evig fly;*

o for sejersjubel, for salig lyst:*

Lyset stander stille på livets kyst!

*Da: Når engang

*Fly: flygte

*Lyst: glæde

Jakob Knudsen 1891 / Oluf Ring 1915

Opgaver

1) Find eksempler i salmen på, at naturbilleder og billedsprog generelt bruges til at udtrykke noget dybere.

fx "Selv at føle morgen i sjæl og krop" som det at føle sig godt tilpas eller måske ligefrem håbefuld.

2) Find "de fire elementer" Luft, vand, ild og jord i teksten

3) Hvordan er dette en sang om håb? Hvilket håb?

4) Man siger, at "håb kan forkyndes på trods." Hvad betyder det? Kan det forklares ud fra salmen her?

5) Lyset bruges ofte som symbol. Hvad kan det være et symbol på?

6) Hvad betyder "livets kyst?" Sæt ord på, hvad der menes med det sidste vers.

7) Lyt igen til vers 1. Hvordan hænger melodi og tekst sammen?

8) Se/hør Lau Højen fra Carpark North synge salmen her

Kommentarer til fortolkningen af salmen

Jakob Knudsen tror, at Gud har skabt verden og dermed også den nye dag. Som konsekvens af dette tror han, at han ikke er overladt til sig selv i sin sorg og i sit mørke, men Gud er med i mørket. Derfor glæder Jakob Knudsen sig over den nye dag, som kommer. Han favner den og kan være tryk ved den som ved sine allermest elskede, hans mor og hans søster.

Oplevelsen ved havet har trøstet og styrket Jakob Knudsen. Han føler, at han kan leve videre selvom livet kan være som en rejse ad et natmørkt hav. Han ved godt at rejsen ikke kan undgå at ende ved graven en gang. At den som rejser over livets hav ender i "dødens garn" før eller siden, men det er han afklaret med.

Jakob Knudsen tror på opstandelsen, at han er beskyttet af "Livets Gud," at han er Guds barn, at Gud til sidst vil rive ham ud af "dødens garn". Man kan sige, at når, "se da stiger solen af hav på ny" (strofe 7) befinder vi os ikke længere ved Randers Fjord, men ved livets kyst. Dermed tænker han på håbet om opstandelse efter dette liv.